

לפרשת וילך, שבת שובה – תשע"ב

כל שבת היא שבת תשובה

אביה גולדפרב

במעגל השנה אנו נפגשים עם כמה שבתות בעלות שם מיוחד- 'שבת בראשית', 'שבת הגדול', 'שבת חזון', 'שבת נחמו' ושבת זו שאנו עומדים בה- 'שבת שובה'. בפשטות, מושג ה'תשובה' מתחבר לנו עם יום השבת ש'בין כסה לעשור'- 'שבת שובה'. אך בעומק הדברים, מושג ה'תשובה' שייך בכל שבת ושבת.

כותב הרב קוק זצ"ל (אורות התשובה פרק יד' פסקה לג')- "בערב שבת קודש צריכים לעסוק בתשובה על כל העבר בימות החול, כדי לקבל קדושת שבת בלא שום מניעה מכל דבר חטא ועוון". עניין השפעת קדושת השבת מוסבר בכוזרי (מאמר שלישי, פסקה ה'): "אי אפשר שיעבור שבוע בלא שיתקלקלו הגוף והנפש, כי במשך ימות השבוע מצטברים מותרות עוכרים שלא יתכן לצרפם ולבערם כי אם על ידי התמדה בעבודת ה' במשך יום תמים, נוסף על מנוחת הגוף. ככה ממלא הגוף בשבת את אשר אבד לו בששת הימים ויתכונן לקראת העתיד, והנפש אף היא זוכרת ביום זה מה שאבד לה מתוך שעסקה בצרכי הגוף. ביום זה היא כאילו מתרפאת ומחלימה מחלי שהיה לה ומצטיידת בכוחות שידחו מעליה את החלי הזה לעתיד...". מוסיף כאן הרב קוק שהשפעה זו של קדושת השבת היא דווקא כשאינ מניעה מצד חטא ועוון, וע"כ צריך האדם לשוב בתשובה לפני כניסת השבת, כדי לקבל את קדושת השבת בלא שום מניעה. ואולי זה עניינה של 'קבלת שבת', שרעיון התשובה (הפרטית, הלאומית והעולמית) מופיע בה בברור.

"ובמוצאי שבת קודש צריכים לשוב בתשובה על התוכן של הארת השבת". גם לאחר שספגנו מקדושת השבת, לא די בכך- צריך לדאוג שמצבנו זה יימשך גם בששת ימי המעשה הבאים, על כן יש צורך 'למשמש' (כלשון הרמח"ל) בתוכן החיובי של הארת השבת ולדאוג לכך "שהיה נקי בלא שום תערובת" של עניינים שליליים. "כדי שאותם העניינים" השליליים "שמפני קדושת השבת הם מתבטלים ואינם יכולים לפעול ולהזיק, לא יפריעו את מהלך הכשרות של ימות החול, שאין בהם אותה ההגנה...". במהלך השבוע אנו נפגשים עם כל מיני עניינים שליליים הפועלים בעולם, ולעיתים אנו גם מושפעים מהם. בכניסת השבת, אותם עניינים שליליים מתבטלים וממילא אינם יכולים לפעול ולהזיק. (כמו שאומרים אנו ב'כגונא'- "כד עיל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא, וכל דינין מתעברין מנה... וכל שלטני רוגזין ומארי דדינא כולהו ערקין ואתעברו מנה, ולית שולטנא אחרא בכלהו עלמין"). בזכות ביטולם של אותם עניינים שליליים, אנו מסוגלים לספוג את קדושת השבת ללא כל מפריעים חיצוניים. אולם בצאת השבת חוזרים אותם עניינים שליליים לפעול בעולם, ויש לחוש שמא אותה השפעה עליונה של קדושת השבת לא תעמוד במבחן המציאות היומיומית. על כן צריכים אנו להתרומם עוד קצת ולשוב בתשובה גם על הארת השבת, כדי שהשפעתה תעמיק ותמשך גם במהלך הימים הבאים. (על כן מתפללים אנו במוצאי שבת "אתה חוננתנו... אבינו מלכנו החל עלינו הימים הבאים לקראתנו לשלום חשוכים מכל חטא ומנוקים מכל עוון ומדובקים ביראתך"). (לא הבאנו את כל דברי הרב קוק בפסקה זו, אלא את הרעיון המרכזי).

ובעז"ה נזכה להבין ולהפנים שבעצם כל שבת היא 'שבת תשובה'...